

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

Valtion nuorisoneuvosto haluaa kiittää selonteon valmistelijoita siitä, että nuorten näkökulma on monin paikoin huomioitu selonteossa. On erityisen arvokasta, että nuoria on kuultu valmistelun aikana ja että heidän näkemyksiään on sisällytetty osaksi tilannekuvaa ja kehittämistarpeita.

Arvostamme sitä, että selonteossa tunnistetaan yhdistystoiminnan ja kansalaisyhteiskunnan keskeinen merkitys maaseudun elinvoimalle – tämä on tärkeää myös nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmasta. Myös nuorten yrittäjyyspotentiaalin ja omaehtoisen toiminnan esiin nostaminen, koulutuksen saavutettavuuden haasteiden tunnistaminen sekä osallisuuden ja tulevaisuudenuskon merkityksen korostaminen ovat tärkeitä ja kiitettäviä huomioita.

Eriyisesti haluamme kiittää siitä, että selonteossa on nostettu esiin nuorten tulevaisuudenusko. Tämä on ajankohtainen ja tärkeä teema, sillä opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut asiantuntijaryhmän selvittämään, miksi nuorten tulevaisuudenusko on valtakunnallisesti laskenut sekä esittämään toimenpidesuosituksia. Selvitystyö alkoi Nuorisobarometrin 2024 tuloksista, joissa huomattiin nuorten uskon tulevaisuuteensa laskeneen. On hienoa, että selonteossa tunnistetaan tulevaisuudenuskon merkitys osana maaseudun pitovoimaa ja nuorten kiinnittymistä alueisiin. Nuorten luottamus omaan ja oman asuinpaikan tulevaisuuteen on keskeinen tekijä siinä, miten nuoret kokevat mahdollisuutensa rakentaa elämää maaseudulla.

Näemme, että selonteko tarjoaa hyvän pohjan jatkokehittämiselle, ja toivomme, että nuorten näkökulmaa vahvistetaan edelleen erityisesti toimenpiteiden ja seurannan tasolla.

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

Valtion nuorisoneuvosto pitää selonteossa esitettyä maaseutuvisiota olennaisena ja hyvin muotoiltuna. Haluamme kiittää siitä, että visiossa on huomioitu puhettavan ja mielikuvien merkitys maaseudun kehittämisessä. Sisäiset heikkoudet -kohdassa oli nostettu esiin, kuinka maaseutupuhe, puhumattomuuden kulttuuri ja stereotyyppit vaikuttavat erityisesti nuorten, ja erityisesti tyttöjen ja nuorten naisten, kokemukseen kuulumisesta ja mahdollisuuksista rakentaa hyvää elämää maaseudulla. On tärkeää, että visiossa tunnistetaan, miten puhetapa vaikuttaa paitsi mielikuviin myös konkreettisiin kehittämisedellytyksiin, ja että dialogin ja tasavertaisen vuorovaikutuksen vahvistaminen nähdään keskeisenä osana tulevaisuuden rakentamista.

Nuorisoneuvosto arvostaa myös sitä, että visiossa tunnistetaan ihmisten rooli eri tasoilla, päätöksenteossa, hallinnossa, elinkeinoelämässä ja kansalaistoiminnassa, ja että maaseudun kehittäminen nähdään yhteisenä tehtävänä. Tämä luo pohjaa sille, että myös nuoret voivat kokea olevansa osa tulevaisuuden rakentamista ja että heidän näkemyksensä ja panoksensa ovat merkityksellisiä.

Visio tarjoaa vahvan arvopohjaisen suunnan, jota voidaan edelleen vahvistaa konkreettisilla toimenpiteillä ja nuorten näkökulman systemaattisella huomioimisella kehittämistyössä.

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuosituks (24 kpl) olennaiset?

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

Tavoite: Vahvistetaan talouden uudistumista tukevia rakenteita

Tavoite: Voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuususkkoa

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuosituks (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuositusten numerot 1-24)

KEHITTÄMISSUOSITUS 10: Kestävän elinvoimaisuuden indikaattoritarkastelu

KEHITTÄMISSUOSITUS 11: TKI-rahoitus, innovaatiot ja nuoret

KEHITTÄMISSUOSITUS 12: Osaaminen ja työvoima

KEHITTÄMISSUOSITUS 17: Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan edellytykset

KEHITTÄMISSUOSITUS 18: Osallistaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohtaisesti:

17. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan edellytykset [Valtion nuorisoneuvosto haluaa kiittää siitä, että kehittämissuosituksessa 17 on huomioitu kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen, mukaan lukien järjestöjen rahoitus, varainhankinta ja toimintaympäristön muutokset. Olemme aiemmassa vaiheessa lausuneet juuri tästä näkökulmasta ja pidämme tärkeänä, että tämä on otettu selonteossa esiin. On erityisen arvokasta, että tunnistetaan, miten järjestöjen resurssien niukkuus voi johtaa toiminnan keskittymiseen kaupunkimaisille alueille, mikä uhkaa maaseudun paikallisyhteisöjen ja nuorten osallistumismahdollisuuksia.]

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

Sivulla 44 puhutaan väestön liikkumattomuudesta. Valtion nuorisoneuvosto pitää tärkeänä, että teema on nostettu, ja sen yhteydessä lasten ja nuorten sosiaalisten oikeuksien toteutuminen maaseutualueilla tunnistetaan tärkeänä kysymyksenä. Toivomme kuitenkin tarkennusta siihen, mitä sosiaalisilla oikeuksilla tässä yhteydessä tarkoitetaan. Tällä hetkellä tekstistä ei käy ilmi, mitkä sosiaaliset oikeudet uhkaavat jäädä toteutumatta. Valtion nuorisoneuvosto myös toivoo, että kun on tunnistettu että sosiaaliset oikeudet ovat uhattuina, tarjottaisiin myös ratkaisuja.

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

7. Muut täydennystarpeet

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

-

Kiiski Anni
Opetus- ja kulttuuriministeriö - Valtion nuorisoneuvosto